Reiny de Fijter nd.nl/binnenland beeld Dagblad van het Noorden / Geert Job Sevink

Koop beschadigd huis geeft hoop

... Voor het eerst heeft de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) een huis gekocht dat door gaswinning in Groningen zo ernstig is beschadigd dat het niet meer kan worden hersteld.

... Op dat nieuws zaten vele Groningers al lang te wachten.

De door de NAM gekochte woning van Bert de Jong. De NAM wil het gebruiken om te testen hoe schade na bevingen als gevolg van gaswinning voorkomen kan worden.

► Groningen

Bij de Groninger Bodem Beweging (GBB) wisten ze het al twee weken. De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) zou de monumentale boerderij 'De Haver' van Bert de Jong uit Onderdendam gaan kopen vanwege forse en onherstelbare aardbevingschade als gevolg van gaswinning. Het nieuws kwam als geroepen bij de belangenclub die zich zorgen maakt over de risico's van aardgaswinning in Groningen. Er zijn meer mensen, ook onder de twaalfhonderd leden van de belangenvereniging, die zich in hun huis onveilig voelen en zouden willen dat de NAM het koopt.
'Omdat de NAM onlangs optimale openheid beloofde, zouden ze dít toch wel naar buiten brengen, dachten we', zegt secretaris Daniëlla Blanken. 'Maar dat deden ze niet. Toen hebben wij het maar gedaan.' De GBB plaatste het nieuws op haar website, en al snel regende het telefoontjes.

bevingen

Als gevolg van aardgaswinning beeft de aarde in het Groningenveld steeds vaker en steeds krachtiger. Krachtiger dan ooit voor mogelijk werd gehouden. Tot januari werd gedacht dat de kracht van een beving als gevolg van aardgaswinning niet sterker zou kunnen zijn dan 3.9 op de schaal van Richter. Maar nieuw onderzoek wijst uit dat het heftiger kan. Dat zorgt voor angst en onzekerheid. De bodem daalt en de schade aan de huizen in het bevingsgebied is groot. Bij de NAM zijn inmiddels 9733 schademeldingen binnengekomen. De vraag wat men nu met die schade aan moet, wordt steeds prangender. De GBB bundelt maandelijks de problemen die in het gebied leven, zoals stress en angst bij de Groningers, onverkoopbare woningen, forse schade en onduidelijkheid.
Dat de NAM de boerderij van De Jong heeft gekocht, is een uitzondering, zegt woordvoerder van de NAM, Chiel Seinen. 'Het zou te complex en rigoureus zijn om de boerderij te verbouwen. Het zou niet lonen om de schade te herstellen.' Volgens Seinen staan er op het moment geen andere huizen op de nominatie om gekocht te worden. 'Maar er kunnen zich soortgelijke gevallen voordoen. Dus sluiten wij het niet uit.'
Seinen benadrukt dat de meeste gemelde schade kan worden hersteld en dat de NAM dat nastreeft in plaats van de koop van beschadigde huizen.
Bij de GBB zijn ze op zich blij met het nieuws dat de NAM nu voor het eerst tot de koop van een woning is overgegaan. 'Maar we hopen dat die zorg er ook is voor de kleinere huisjes waar de schade relatief gezien even groot is maar waar het niet om monumentale panden gaat. Dat de Martinikerk aandacht krijgt, is fantastisch. Maar hoe zit het met de onopvallende huisjes die niet veel waard zijn?', zegt Blanken.
'Die aantijging wijzen wij van de hand', reageert Seinen. 'Iedereen krijgt een gelijke behandeling.' Volgens Seinen is de NAM sinds begin dit jaar ook coulanter met haar regelingen. 'Vroeger stelden we veel vragen over de oorzaak van de schade. Nu doen we daar niet moeilijk over. Wij zijn verantwoordelijk voor die schade. Punt uit.'

niet vooruitlopen

De NAM bracht het nieuws van de aankoop niet naar buiten 'omdat dit iets is tussen ons en de eigenaar', zegt Seinen. Wel begrijpt hij de uitwerking van het nieuws. Seinen weet dat er in het bevingsgebied veel mensen zijn die zich niet meer veilig voelen in hun eigen huis en weg willen. 'Die signalen horen en begrijpen wij. We onderzoeken hoe wij huizen preventief kunnen versterken.' Maar omdat verantwoordelijk minister Henk Kamp liet weten in december te besluiten over gaswinning in het noorden, wil de NAM niet op die beslissing vooruitlopen. 'We zitten in een lastige situatie. Ook als we nu met gaswinning zouden stoppen, zouden bevingen voor kunnen komen.' Wel bracht de NAM van alle Groningse woningen in kaart hoe ze preventief beschermd kunnen worden bij een eventuele beving.
Minister Kamp legde een advies van het Staatstoezicht op de Mijnen om minder aardgas te winnen, voorlopig naast zich neer. Voordat hij maatregelen neemt, wil hij meer onderzoek doen.
Niet alleen door gedupeerde Groningers wordt de omgang van de NAM met de schade in de gaten gehouden. In april van dit jaar reisde John Tagliabue, journalist van *The New York Times* naar Groningen om de zaak te beschrijven. Hij deed toen ook de boerderij van De Jong aan. De situatie in Groningen vertoont parallellen met die in de Verenigde Staten, waar 'fracking' – een boortechniek waarmee schaliegas wordt gewonnen – bevingen en schade aan het milieu zou hebben veroorzaakt. <

NAM koopt testhuizen

De NAM wil onbeschadigde huizen kopen om ervaring op te doen met preventieve maatregelen. In opdracht van de NAM heeft het bedrijf Arup daarvoor een computermodel gemaakt waarin alle typische Groningse huizen zijn opgenomen. Het programma kan in kaart brengen waar de zwakke plekken van die huizen bij een beving zitten en hoe de NAM die kan beveiligen. 'Dat gaan we testen op ongeveer twaalf huizen,' aldus NAM-woordvoerder Chiel Seinen. Misschien gaat de NAM ook de beschadigde boerderij van De Jong gebruiken voor een testproject. Seinen: 'Als het mogelijk blijkt, zouden we de boerderij van De Jong ook kunnen gebruiken.'